

**ΠΡΟΑΓΩΓΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ Γ' ΤΑΞΗΣ
ΕΣΠΕΡΙΝΟΥ ΕΝΙΑΙΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΔΕΥΤΕΡΑ 11 ΙΟΥΝΙΟΥ 2001
ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ ΓΕΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ
ΣΥΝΟΛΟ ΣΕΛΙΔΩΝ: ΠΕΝΤΕ (5)**

ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ ΑΝΤΙΓΟΝΗ

Κείμενο από το πρωτότυπο (στίχοι 449-468)

- ΚΡ. Καὶ δῆτ' ἐτόλμας τούσδ' ὑπερβαίνειν νόμους;
- ΑΝ. Οὐ γάρ τί μοι Ζεὺς ἦν ὁ κηρύξας τάδε, 450
οὐδ' ἠ ξύνοικος τῶν κάτω θεῶν Δίκη
τοιούσδ' ἐν ἀνθρώποισιν ὤρισεν νόμους,
οὐδὲ σθένειν τοσοῦτον φόμην τὰ σὰ
κηρύγμαθ' ὥστ' ἄγραπτα κἀσφαλῆ θεῶν
νόμιμα δύνασθαι θνητὸν ὄνθ' ὑπερδραμεῖν. 455
Οὐ γάρ τι νῦν γε κἀχθές, ἀλλ' ἀεί ποτε
ζῆ ταῦτα, κοῦδεις οἶδεν ἐξ ὄτου 'φάνη.
Τούτων ἐγὼ οὐκ ἔμελλον, ἀνδρὸς οὐδενὸς
φρόνημα δείσασ', ἐν θεοῖσι τὴν δίκην
δώσειν· θανουμένη γὰρ ἐξήδη, τί δ' οὔ; 460
κεί μὴ σὺ προῦκήρυξας. Εἰ δὲ τοῦ χρόνου
πρόσθεν θανοῦμαι, κέρδος αὐτ' ἐγὼ λέγω·
ὅστις γὰρ ἐν πολλοῖσιν ὡς ἐγὼ κακοῖς
ζῆ, πῶς ὄδ' οὐχὶ κατθανῶν κέρδος φέρει;
Οὕτως ἔμοιγε τοῦδε τοῦ μόρου τυχεῖν 465
παρ' οὐδὲν ἄλγος· ἀλλ' ἄν, εἰ τὸν ἐξ ἐμῆς
μητρὸς θανόντ' ἄθαπτον ἠνσχόμην νέκυν,
κείνοις ἂν ἤλγουν· τοῖσδε δ' οὐκ ἀλγύνομαι.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ:

A. Από το κείμενο που σας δίνεται, να μεταφράσετε στο τετράδιό σας τους στίχους **456-464** (οὐ γάρ τι νῦν γε κᾶχθές .... κέρδος φέρει;).

Μονάδες 30

B. Να γράψετε στο τετράδιό σας τις απαντήσεις των παρακάτω ερωτήσεων:

1. Με βάση τους στίχους **449-460** να γράψετε την επιχειρηματολογία που χρησιμοποιεί η Αντιγόνη μπροστά στον Κρέοντα για να υποστηρίξει την πράξη της.

Μονάδες 10

2. Πώς δικαιολογεί η Αντιγόνη τη συμπεριφορά της που την οδηγεί σε πιθανό πρόωρο θάνατο;

Μονάδες 10

3. Στους στίχους του πρωτοτύπου κειμένου **458-460** (Τούτων ἐγὼ .... δώσειν) και στους στίχους του μεταφρασμένου που ακολουθεί **207-210** (Αυτή 'ναι η θέλησή μου ... πηγαίνει), η Αντιγόνη και ο Κρέοντας εκφράζουν δύο διαφορετικές θέσεις σχετικά με την εξουσία. Να γράψετε τις θέσεις αυτές και να τις σχολιάσετε.

Κείμενο από μετάφραση (στίχοι 192-210)

ΚΡ. Και τώρα, σύμφωνα μ' αυτά στην πόλη διακήρυξα για τα παιδιά του Οιδίποδα: τον Ετεοκλή, που χάθηκε σαν ήρωας στη μάχη υπερασπίζοντας την πόλη του, τάφος να τον δεχτεί με προσφορές τιμής, καθώς αρμόζει στους ήρωες νεκρούς.

Τον αδερφό του πάλι, τον Πολυνείκη εννοώ,
που χώρα πατρική και ντόπιους θεούς
εξόριστος γυρνώντας θέλησε πέρα για πέρα
να πυρπολήσει, δικό του αίμα
θέλησε να πιει, δικούς του στη σκλαβιά να σύρει,
αυτόν, λέω, στην πόλη τούτη βγήκε προσταγή
κανείς να μη νεκροστολίσει, να μη θρηνήσει κανείς,
να τον αφήσουν άθαφτο, κορμί ρημάδι,
τα σκυλιά να τον ξεσκίσουν και τα όρνια.

Αυτή 'ναι η θέλησή μου· ποτέ δε θα τιμήσω 207

εγώ περσότερο τους άδικους από τους δίκαιους.

Νεκρό και ζωντανό το ίδιο θα τιμήσω

αυτόν που με της πόλης τα νερά πηγαίνει. 210

Μονάδες 10

4. Να γράψετε τις καινοτομίες που επέφερε ο
Σοφοκλής στην τραγωδία. *Μονάδες 10*

5. Να γράψετε δύο ομόρριζα (απλά ή σύνθετα της
αρχαίας ή της νέας ελληνικής γλώσσας) για
καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις του κειμένου:

**κηρύξας, θανοῦμαι, σθένειν, φέρει,
δύνασθαι.**

Μονάδες 10

6. α) Να μεταφέρετε στο τετράδιό σας τον πίνακα που
ακολουθεί, στα κενά του οποίου θα συμπληρώσετε
τους τύπους των λέξεων που σας δίνονται, στην ίδια
πτώση, στον αντίθετο αριθμό.

	Αντίθετος αριθμός
θεῶν	
ταῦτα	
ἄνδρός	
ἐγώ	
κακοῖς	

Μονάδες 5

6. β) Να μεταφέρετε στο τετράδιό σας τους παρακάτω ρηματικούς τύπους στο γ' πληθυντικό πρόσωπο, του ιδίου χρόνου, της ίδιας ἐγκλίσης και της ίδιας φωνῆς στην οποία βρίσκονται:
ᾴρισεν, ἔμελλον, θανοῦμαι, ζῆ, φέρει.

Μονάδες 5

7. Να συνδέσετε τις λέξεις της στήλης Α με τη συντακτική τους θέση στη στήλη Β (δύο στοιχεία της στήλης Β περισσεύουν).

Στήλη Α	Στήλη Β
α) ταῦτα	1. αντικείμενο
β) νῦν	2. επιρρηματικός προσδιορισμός χρόνου
γ) πολλοῖσιν	3. κατηγορηματική μετοχή
δ) τήν δίκην	4. επιθετικός προσδιορισμός
ε) δείσασα	5. κατηγορηματικός προσδιορισμός
	6. αιτιολογική μετοχή
	7. υποκείμενο

Μονάδες 10

**ΟΔΗΓΙΕΣ
ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΥΠΟΨΗΦΙΟΥΣ**

1. Στο τετράδιο να γράψετε μόνον τα προκαταρκτικά (ημερομηνία, κατεύθυνση, εξεταζόμενο μάθημα). Δεν θα μεταφέρετε στο τετράδιο τα κείμενα και τις παρατηρήσεις.
2. Να γράψετε το ονοματεπώνυμό σας στο πάνω μέρος των φωτοαντιγράφων, αμέσως μόλις σας παραδοθούν.
Δεν επιτρέπεται να γράψετε καμιά άλλη σημείωση. Κατά την αποχώρησή σας, να παραδώσετε μαζί με το τετράδιο και το φωτοαντίγραφο.
3. Να απαντήσετε σε όλες τις παρατηρήσεις.
4. Η μεταφορά και η συμπλήρωση των πινάκων στο τετράδιό σας να γίνει, έστω πρόχειρα αλλά καθαρά, με στυλό διαρκείας.
5. Διάρκεια εξέτασης : τρεις (3) ώρες.
6. Χρόνος δυνατής αποχώρησης : μία (1) ώρα μετά την έναρξη της εξέτασης.

**ΚΑΛΗ ΕΠΙΤΥΧΙΑ
ΤΕΛΟΣ ΜΗΝΥΜΑΤΟΣ**